VE STÍNU KRÁLOVEN

ALISON WEIROVÁ

Ve stínu královen

Vyšlo také v tištěné verzi

Alison Weirová

Ve stínu královen – e-kniha
Copyright © BB/art s. r. o., 2023

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

VE STÍNU KRÁLOVEN

VE STÍNU KRÁLOVEN

PŘÍBĚHY OD TUDOROVSKÉHO DVORA

ALISON WEIROVÁ

Přeložila Eva Křístková

ART

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2023
Bořivojova 75, Praha 3
Copyright © 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 Alison Weir
All rights reserved.

Z anglického originálu *In the Shadow of Queens*
(First published by Headline Review, Great Britain, 2021)
přeložila © 2023 Eva Křístková
Redakce textu: Zuzana Pokorná
Jazyková korektura: Mirka Jarotková

První vydání v českém jazyce

ISBN tištěné knihy: 978-80-7595-636-1
ISBN ePUB: 978-80-7595-637-8
ISBN MOBI (Kindle): 978-80-7595-638-5
ISBN PDF: 978-80-7595-639-2

Věnováno láskyplné památce
Elizabeth Weirové
a
Eileen Latchfordové,
dvou velkých dam

Šest tudorovských královen: nové příběhy

Nápad vytvořit sérii románů o šesti manželkách Jindřicha VIII. se zrodil zcela náhle v roce 2014 během debaty s mou agentkou, s níž jsem probírala nabídku na sepsání další knihy, a nadchlo mě, když mě nakladatelství Headline vytvořením této série pověřilo. Dychtila jsem vrátit se k příběhům oněch dávno zesnulých královen a vzrušovalo mě vědomí, že mám absolutní svobodu zkoumat prostřednictvím těchto románů jejich nejniternější pohnutky a pocity. Projekt nabyl na zajímavosti s novým výzkumem, do něhož jsem se pustila a který přinesl další fakta a detaily, jež mi umožnily ještě hlouběji porozumět jejich životům.

Povídky, které doplňují mé romány a nyní poprvé sebrané a vydané v této knize, jsem psala proto, abych čtenářům nabídla jiný úhel pohledu na životy zmíněných šesti královen a na dění u tudorovského dvora. K výběru témat jsem dostala zcela volnou ruku. Občas to byla těžká volba, protože vedlejších postav existuje nepřeberné množství. Psát román výhradně z pohledu té které královny mi umožňovalo nazírat problematiku pokaždé jinýma očima. Tyto krátké příběhy dodávají jejich životům větší hloubky a barvitosti. Vyprávět tentýž příběh z perspektivy vždy někoho dalšího pomáhá postavy královen ještě více oživit.

Beletristické zpracování skýtá autorovi šanci rozvíjet myšlenky, jež v historické literatuře nemají místo, zato mohou přispět k objasnění motivů i emocí a k rozřešení záhad. Historik sahá po takových konstrukcích jen na vlastní nebezpečí, ale autor románu smí nahlížet svým postavám do hlavy, což mu umožňuje dospívat k závěrům, jaké by si historik nemohl dovolit, a přece může být jeho pohled z hlediska logiky opodstatněný a mít jistou hodnotu. Věřím ovšem, že i románová podoba historie musí souznít s tím, co je o dané postavě známo.

Intriky okolo manželek Jindřicha VIII., které jim často ničily život, mě nekonečně fascinují. Dějištěm mých románů je tudorovský dvůr, jemuž vládne egocentrický, snadno ovlivnitelný král a kde spolu mnohdy i krvavě soupeří dvorské kliky. Povinností královny bylo zplodit mužské dědice – a v tomto ohledu manželky Jindřicha VIII. nápadně selhávaly, čímž se vystavovaly nebezpečí ze strany svých nepřátel. Jejich chmurné a často tragické životní příběhy se odehrávají v zaniklém světě nádhery a krutosti a na pozadí převratných náboženských změn, kde bylo jen málo světců.

Jindřichova první manželka Kateřina Aragonská připlula do Anglie roku 1501, aby se provdala za Artura, prince z Walesu a dědice Jindřicha VII., prvního panovníka tudorovské dynastie. Na evropském sňatkovém trhu představovala Kateřina velkou výhru. Jindřichův trůn stál na vratkých základech a získat přátelství jejích rodičů, mocných vládců Španělska Ferdinanda Aragonského a Isabely Kastilské, byl skvělý diplomatický tah.

Když se Kateřina ve svatopavelské katedrále za Artura provdala, propukly v zemi bujaré oslavy. Král poté poslal mladý pár na hrad Ludlow na velšském pomezí, aby se Artur jako velšský princ naučil vladařskému umění. V té době však už byl smrtelně nemocný. Došlo jeho manželství s Kateřinou naplnění? Na tuto otázku, která měla v budoucnu nabýt takového významu, se snaží dát odpověď nové poznatky.

Tragickou skutečností je, že Artur v roce 1502 zemřel. Povídku *Artur, princ obou růží* jsem napsala proto, abych uvedla na scénu tudorovskou dynastii, připravila půdu pro princův sňatek s Kateřinou a současně představila výsledky nejnovějšího bádání ohledně jeho zdraví. V historické literatuře se dříve často uvádělo, že churavěl teprve v závěru života, ale je zjevné, že jako předčasně narozené dítě byl křehký od samého počátku.

Jindřich VII. si rozhodně nepřál přijít o Kateřinino věno ani o spojenectví se Španělskem, a tak se rozhodl provdat Kateřinu za svého druhorozeného syna, tehdy teprve jedenáctiletého Jindřicha, který byl nyní dědicem trůnu. Kateřina byla o pět a půl roku starší, ale to ve věku, kdy se královské sňatky uzavíraly z politických nebo dynastických důvodů, nepředstavovalo žádný problém. Potenciálně mnohem vážnější překážkou byla skutečnost, že Kateřina byla předtím ženou Jindřichova bratra. Když se však ukázalo, že nečeká Arturovo dítě, vydal papež dispens a k zasnoubení mohlo dojít.

O rok později však zemřela Kateřinina matka a obě velká španělská království se rozdělila. Princeznin sňatek s Jindřichem se už nejevil tak výhodným, ale Jindřich VII. přesto chtěl její věno. A tak ji držel v Anglii ve stále větší chudobě až do své smrti v roce 1509.

Na trůn po něm nastoupil Jindřich VIII., pohledný, vzdělaný a fyzicky zdatný osmnáctiletý mladík plný ideálů a snů o slávě. Jako dávný potulný rytíř Kateřinu vysvobodil z bídy a oženil se s ní, přičemž ignoroval veškerá varování, že Písmo jejich svazek zapovídá. A Kateřina svému okouzlujícímu mladému manželovi bezvýhradně odevzdala své srdce. Počáteční léta jejich manželství se nesla ve znamení neutuchajících turnajů, slavností a zábav.

Na obzoru se však takřka od počátku objevovaly mraky. První dvě děti se Kateřině narodily mrtvé a tři synové zemřeli krátce po narození. Mezitím zřejmě dvakrát potratila. Jediným potomkem, který přežil, byla Marie narozená roku 1516. Někdy v roce 1523 museli Jindřich a Kateřina vzít na vědomí, že další děti už mít nebudou.

Když pak roku 1527 francouzský vyslanec nadnesl otázku legitimity princezny Marie, začal Jindřich nahlas pochybovat o právoplatnosti svého manželství. Kateřina to zjistila a zhroutila se žalem.

Brzy poté se rozneslo, že se Jindřich zamiloval do její temperamentní, vzdělané a ctižádostivé dvorní dámy Anny Boleynové. Anna, která strávila několik let u sofistikovaného francouzského dvora, byla elegantní a nosila se jako „rodilá Francouzka". Jindřich ji zoufale chtěl, ale Anna stále říkala ne, až se nakonec rozhodl pro manželství.

Chateau de Briis je fiktivní příběh zasazený do doby Annina mládí. „Jen zřídka nebo nikdy opouštěla nějaká dívka či manželka tento dvůr neposkvrněná," poznamenal historik z 16. století Brantôme, a sám král František I. vzpomínal, jak „málo ctnostně Anna vždy žila". Roku 1536 sdělil zklamaný Jindřich VIII. císařskému vyslanci Chapuysovi, že byla „zkažená" už ve Francii. V Briis-sous-Forges, jižně od Paříže, stojí stará věž, které se říká donjon Anny Boleynové. Nikdo neví, jak ke svému názvu přišla, ale podle legendy tu Anna strávila část svého mládí. Mnohé teorie ohledně toho, kdy a proč tomu tak bylo, vdechly pověsti vycházející z výše zmiňovaných skutečností život.

Hnán touhou po Anně a potřebou zplodit syna požádal Jindřich VIII. papeže o anulování svého manželství. Řím však právě vyplenilo žoldnéřské vojsko císaře Svaté říše římské Karla V., který byl Kateřininým synovcem, a papež, jenž se ocitl v císařově područí, rozhodnutí v Jindřichově věci stále odkládal. Když konečně vyslal do Anglie legáta, který měl spolu s kardinálem Wolseym případ rozsoudit, odmítla Kateřina tento legátský soud uznat za právoplatný, dramaticky před králem poklekla a hájila své právo být jeho ženou. To dalo papeži potřebnou záminku, aby případ odročil do Říma, a rozzlobený Jindřich si vylil zlost na Wolseym, jenž upadl v nemilost. V roce 1531, rozběsněný tím, že Kateřina stále trvá na tom, že jsou manželé, vykázal ji i princeznu Marii ode dvora.

Papež nechal Jindřicha sedm let čekat, než jeho manželství s Kateřinou Aragonskou prohlásil za právoplatné. Do té doby se už král s Římem rozešel a učinil se svrchovanou hlavou anglické církve. Jeho nový arcibiskup Thomas Cranmer panovníkovo manželství s Kateřinou anuloval a potvrdil právoplatnost jeho sňatku s Annou Boleynovou, neboť Jindřich – když se dozvěděl, že je Anna těhotná – se s ní už stihl oženit. Když byla Anna prohlášena královnou, dostala Kateřina příkaz (a odmítla ho uposlechnout) nechat se titulovat pouze jako ovdovělá princezna velšská a Marie byla prohlášena za nemanželskou.

Sňatek zlomil kouzlo, jímž Anna na Jindřicha působila. Během jejího těhotenství jí byl nevěrný, a když si postěžovala, drsně jí odpověděl, ať nad tím zavře oči, jako to činily osoby mnohem význačnější než ona. V roce 1533 mu porodila dceru, budoucí Alžbětu I., a roku 1534 následovalo mrtvě narozené dítě, pravděpodobně chlapec.

Kateřinino zdraví se nyní rychle horšilo, ale až do samého konce trvala na tom, že je pravá královna, a statečně bojovala i za práva své dcery. Rozzlobený Jindřich ji nechal postupně věznit na jednom rozpadajícím se hradě za druhým, odhodlaný zlomit její odpor, ale to se mu nepodařilo. Když roku 1536 umírala, napsala mu dopis: „Nakonec slavnostně přísahám, že mé oči po vás touží víc než po komkoliv jiném…“ A podepsala se vzpurně „Kateřina, královna“.

Výsledky pitvy jejího těla byly po její smrti ještě nějaký čas drženy v tajnosti, což přimělo vyslance Chapuyse zapochybovat o tom, že zemřela

přirozenou smrtí. Ve své zprávě napsal, že ti, kdo ji pitvali, „shledali, že tělo královny i všechny vnitřní orgány jsou tak normální, jak jen mohou být, až na srdce, jež bylo na povrchu zčernalé, odpudivé na pohled“. Moderní medicína má za to, že šlo pravděpodobně o zhoubný nádor, ale pro Chapuyse a jiné pro to existovalo jediné vysvětlení: jed. A to mi vnuklo nápad na další povídku. Co když se takové pověsti zakládají na pravdě?

V den Kateřinina pohřbu Anna Boleynová potratila syna. Tou dobou se už Jindřich začal dvořit její dvorní dámě Janě Seymourové. Anna si do té doby stačila znepřátelit Jindřichova prvního ministra Thomase Cromwella. Když ten v dubnu 1536 zjistil, že padne buď jeho hlava, nebo její, „vymyslel a shromáždil“ proti ní (jak sdělil Chapuysovi) nezvratné důkazy, jež Jindřichovi předložil a které ji usvědčovaly z nevěry s pěti muži, z nichž jeden byl její vlastní bratr. A rovněž z toho, že plánovala Jindřichovu vraždu. V květnu byla Anna zatčena, uvězněna v londýnském Toweru a shledána vinnou z velezrady. Smrti na popravišti čelila s velkou odvahou. Ve své poslední zpovědi odpřisáhla, že králi nikdy nebyla tělesně nevěrná.

Tower je dnes plný duchů je příběh zasazený do kulis současného Toweru. Moje společnost, Alison Weir Tours, pořádá prohlídky a zájezdy s historickou tematikou a já sama jsem již po Toweru prováděla nemálo zájemců. Imaginární skupina turistů v tomto příběhu jde po stopách Anny Boleynové – po trase, kterou jsem vymyslela a jež zahrnuje klíčové lokality, které byly dějištěm jejích posledních dnů. Ihned podotýkám, že to, co se během této konkrétní prohlídky odehrává, nemá vůbec nic společného s tím, co na svých prohlídkách zažívají moji skuteční klienti!

Román *Anna Boleynová: Králova posedlost* končí její popravou, a tak jsem napsala *Babiččin příběh,* který líčí události, jež následovaly po Annině smrti, jak je ve svých imaginárních vzpomínkách mohla vnímat její babička Margaret Butlerová, dědička hraběte z Ormondu. Umožnilo mi to využít materiál z mého bádání zaměřeného na hrad Hever a důsledky Annina pádu pro zbývající členy její rodiny.

Deset dnů po Annině popravě se Jindřich VIII. oženil s Janou Seymourovou, která byla údajně velmi bledá a současníci ji pokládali za obyčejnou. Na krále však zapůsobila svou ctností a jemnou, submisivní povahou – pravým opakem toho, co ho přitahovalo k Anně. Jana musela velmi

opatrně našlapovat, neboť kráčela po nebezpečné půdě, avšak nejméně ve dvou případech projevila nemalou odvahu. Když Jindřich nutil svou nešťastnou dceru Marii, aby uznala, že manželství její matky bylo incestní a nezákonné, přesvědčila ho, aby ji vzal opět na milost. A když začal rušit kláštery, Jana se před ním vrhla na kolena a prosila ho, ať je ušetří. On ji však zarazil a připomněl jí, že předešlá královna zemřela mimo jiné i proto, že se příliš pletla do politiky. Jana se pak už nikdy neozvala.

V říjnu 1537 povila Jindřichovi po dlouhém a vleklém porodu vytouženého syna a dědice, Eduarda. Avšak zatímco Anglie se radovala, Jana sama zemřela. Jindřich po ní upřímně truchlil, ale to už ho Tajná rada pokorně žádala, ať se pro bezpečí svého království znovu ožení.

Jeho dcera, lady Marie, vystupuje ve všech šesti mých románech. Byla to však Jana Seymourová, kdo ji s králem usmířil. Z toho důvodu jsem považovala za vhodné vyprávět její příběh *Nejnešťastnější dáma v křesťanském světě* právě na tomto místě, neboť jeho děj přemosťuje dvouleté období mezi Janinou smrtí a Jindřichovým čtvrtým manželstvím. O lady Marii napíšu v budoucnu víc!

Anne Bassettová, která se objevuje v *Kletbě Hungerfordů,* byla nevlastní dcerou levobokého strýce Jindřicha VIII. Arthura Plantageneta, vikomta Lislea. Sloužila pěti královým manželkám. Počátkem roku 1540 a poté i v letech 1541–1542 se spekulovalo o tom, že se s ní král ožení, což by změnilo běh dějin. Když jsem se kvůli povídce, jíž bych doplnila román *Anna Klevská: Královna s tajemstvím,* hlouběji zabývala jejím osudem, zjistila jsem, že se později provdala do rodiny Hungerfordů a žila na hradě Farleigh – dějišti brutální vraždy z roku 1518, což je pro romanopisce hotový dar. Příběh proto vyprávějí hned dvě ženy, sama Anne a Agnes Hungerfordová, která byla z onoho zločinu usvědčena.

Dlouho se pro krále hledala čtvrtá nevěsta. Ve svých 46 letech byl už Jindřich obézní a nemocný. Z vlastní iniciativy se ucházel o krásnou Christinu Dánskou, ale tato duchaplná mladá dáma mu odpověděla, že kdyby měla dvě hlavy, jedna by jistě byla Jeho Veličenstvu k dispozici. Nakonec se tedy rozhodl pro německou princeznu Annu Klevskou, jejíž krása, jak ho ujišťoval Cromwell, předčí krásu Christiny Dánské, „tak jako zlatá zář Slunce předčí stříbrnou zář Měsíce“.

Jindřich poslal do Klevska Hanse Holbeina, aby namaloval Annin portrét. Jeho vyslanec se dušoval, že podoba je přesná, ale portrét Annu zřejmě zachytil z lichotivého úhlu. Jindřich byl obrazem okouzlen a horlivě naléhal na uspíšení svatebních jednání. Když pak Anna připlula do Anglie, šokovalo ho zjištění, že je úplně jiná, než čekal. Začátek byl hotová katastrofa. Přesto v lednu 1540 jednání o sňatku pokračovala. O svatební noci Jindřich osahal Anně prsa a břicho, ale dál už nezašel, neboť – jak tvrdil – podle toho, co shledal, nebyla už panna. Můžeme se jen dohadovat, co tím myslel.

Susanna Gilmanová (rozená Horenboutová) byla talentovaná malířka z rodu vlámských umělců, kteří se usadili v Anglii a stali se Jindřichovými chráněnci. Jindřich poslal Susannu do Klevska, aby Anně jako jeho budoucí nevěstě sloužila a zbavila ho některých pochybností ohledně její minulosti. V povídce *Králova malířka* je Susanna svědkyní pohromy, v jakou se proměnilo Annino manželství – ale Anna později spatřovala v jejím jednání zradu.

Na jaře 1540 spočinul král zamilovaným zrakem na mladičké a půvabné Kateřině Howardové. V červenci si našel záminku, jak nechat své manželství s Annou anulovat, a Anna s nebývalou ochotou s rozlukou souhlasila. Za odměnu se jí dostalo velkorysého vyrovnání a výsady nazývat se královou sestrou.

Jindřich se pak okamžitě oženil s Kateřinou Howardovou. Ta si postavení královny velmi užívala a těšilo ji dostávat bohaté dary, jimiž ji zamilovaný manžel zahrnoval. Král nepřestával ujišťovat svět o tom, jakého klenotu ctnostného ženství se mu v ní dostalo. Kateřina však měla minulost, o níž Jindřich neměl zdání, a ta ji začala pronásledovat.

Vyrůstala u své nevlastní babičky, ovdovělé vévodkyně z Norfolku, a ta její výchovu zanedbala. V útlém věku ji zkazil její učitel hudby. Vévodkyniny dívky pak v noci přijímaly ve společné ložnici mladé muže a Kateřina se zapletla s bezskrupulózním Francisem Derehamem. Brzy už spolu spali a titulovali se navzájem muži a ženo. Vévodkyně je ale jednou spolu přistihla, Derehama poslala pryč a Kateřina vykročila vstříc vznešenějšímu osudu.

V její domácnosti našlo místo hned několik mladých žen, jež bývaly svědkyněmi jejích milostných dobrodružství – snad v důsledku vydírání.

Kateřina také neprozíravě jmenovala Derehama svým sekretářem, a navíc si začala aférku s Jindřichovým oblíbencem Thomasem Culpeperem. Během královské jízdy do Yorku se s ním tajně scházela, dokonce i na záchodě. Po skončení této jízdy Jindřich nařídil, aby celá země vzdala Bohu dík za štěstí, jaké s Kateřinou prožívá. Když mu vzápětí předložili informace o její minulosti, odmítl jim napřed uvěřit, ale tváří v tvář nezvratným důkazům se zhroutil a dožadoval se meče, jímž by Kateřinu zabil. Ta během výslechů propadla hysterii a všechno popřela. Zprvu se zdálo, že se provinila pouze nemravným chováním před svatbou, ale potom byl spolu s ní obviněn i Culpeper a nevěra královny už byla kvalifikována jako velezrada.

Dereham i Culpeper byli popraveni a Kateřinu poslali do domácího vězení v Syonském opatství. Krátce nato byla odsouzena podle Zákona o ztrátě života, cti a majetku a v únoru 1542 popravena.

Když už jsem napsala knihu *Ztracená tudorovská princezna,* což je životopis neteře Jindřicha VIII. Margaret Douglasové, neodolala jsem, abych nenapsala i povídku o jejích nešťastných (a neuvážených) milostných románcích, z nichž druhý vyšel najevo právě v době pádu Kateřiny Howardové. *Skotská princezna,* jak Margaret nazýval Chapuys, nabízí jiný pohled na události. Margaret sloužila hned pěti Jindřichovým manželkám a hrála významnou roli v životě dvora. Byla krásná a vášnivá a řídila se spíš srdcem než hlavou. Měla rovněž slabost pro intriky, která ji během jejího dlouhého života celkem čtyřikrát přivedla do vězení v Toweru.

Boží muž je bonusem této sbírky, protože nebyl dosud nikde oficiálně publikován a objevil se pouze jako dovětek v americkém paperbackovém vydání románu *Kateřina Howardová: Nevěrná královna.* Vzhledem k tomu, že román je psán výlučně z Kateřinina pohledu, laskavý čtenář se nedozví, kdo králi poskytl informace svědčící proti ní nebo čím vlastně začalo vyšetřování jejích prohřešků. Tahle povídka tuto mezeru vyplňuje. Vidět mladou královnu očima arcibiskupa Cranmera mi umožnilo ukázat, jak se na Kateřinu Howardovou dívalo reformní křídlo u Jindřichova dvora a proč byli tito lidé odhodláni ji zničit.

Hlavní postavou povídky *Zkažená manželka* je švagrová Anny Boleynové Jane Rochfordová, která sloužila Kateřině Howardové. Z důvodů,

jež nejsou dodnes zcela zřejmé, kryla její románek s Culpeperem a zemřela na popravišti v týž den jako její paní. Předkládám zde motiv, který považuji za věrohodný pro vysvětlení intrik, jež se jí staly osudnými. Její příběh vrhá poněkud jiné, děsivější světlo na celou rodinu Boleynů a nastavuje odlišnou perspektivu, než byla ta, z jaké jsem je mohla líčit v románu *Anna Boleynová: Králova posedlost.*

Tragédie Kateřiny Howardové způsobila, že Jindřich VIII. předčasně zestárl a nijak nespěchal, aby se znovu oženil. Podle Chapuyse jen málo dam ode dvora stálo o poctu být jeho manželkou. Roku 1543 požádal Jindřich o ruku Kateřinu Parrovou, pohlednou, inteligentní, příjemnou a dvakrát ovdovělou třicetiletou ženu. Kateřina se zdráhala jeho nabídku přijmout, neboť byla zamilovaná do sira Thomase Seymoura, bratra královny Jany, ale Jindřicha nešlo odmítnout. Když se stala královnou, musela Kateřina obratně skrývat svou náklonnost k Seymourovi i sympatie k protestantismu, neboť král protestanty horlivě pronásledoval a nechával je upalovat pro kacířství.

Kateřina Parrová se stala milující nevlastní matkou Jindřichovým dětem. Byla všeobecně oblíbená a sám Jindřich jí natolik věřil, že když v roce 1544 podnikal invazi do Francie, jmenoval ji na dobu své nepřítomnosti regentkou. Roku 1545 však katolická klika u dvora zasela do jeho mysli podezření týkající se Kateřininých názorů na víru a on nařídil její vyšetřování. Příkaz ke královninu zatčení naštěstí kdosi na chodbě upustil a našel ho jeden z jejích služebníků. Když si ho Kateřina přečetla, propadla takové míře hysterie, že za ní král urychleně přispěchal a ona dostala šanci jeho podezření vyvrátit.

Jindřich VIII. zemřel v lednu 1547 a z Kateřiny se stala bohatá vdova. Na trůn po něm nastoupil jako Eduard VI. jeho devítiletý syn a Kateřina se uchýlila do ústraní na zámku v Chelsea. Thomas Seymour se jí téměř okamžitě začal znovu dvořit a zanedlouho se spolu tajně vzali. Členy Rady jejich krok nebývale pobouřil, neboť dítě, které by se Kateřině jako královně případně narodilo, mohlo být zesnulého krále, což by znejasnilo nástupnictví. Skandál však přirozenou cestou vyšuměl.

Kateřina přijala do své domácnosti svou nevlastní dceru Alžbětu a neviděla nic špatného na tom, že s ní její manžel otevřeně laškuje. Občas se

toho skotačení dokonce sama účastnila. V roce 1548 zjistila, že je těhotná, ale veškerá radost ji přešla, když jednou přistihla Seymoura v objetí s Alžbětou. Neměla na vybranou a musela princeznu poslat pryč. Koncem srpna, když Seymoura obvinila, že si z ní „mnohokrát chytře vystřelil", porodila mu na zámku Sudeley dceru a krátce nato zemřela, pravděpodobně na horečku omladnic.

Povídka *Královnino dítě* vypráví příběh Mary Seymourové viděný očima její chůvy Bess Aglionbyové. Existuje několik teorií ohledně toho, co se s Mary stalo. Za časů královny Viktorie se tvrdilo, že vyrostla a provdala se za sira Edwarda Bushela. Mé bádání, když jsem si připravovala materiál pro tuto povídku, však ukázalo, že to není možné. Pravda je mnohem bolestnější.

V poslední povídce nazvané *V této nové hrobce* jsem chtěla vylíčit fascinující – a místy poněkud morbidní – příběh o tom, co se v průběhu staletí dělo s ostatky Kateřiny Parrové. Přimělo mě to psát o historických obdobích, jimiž jsem se nikdy předtím nezabývala, a vykreslovat zcela obskurní postavičky zalidňující Kateřinin posmrtný život. Psaní posledních stránek jsem si opravdu užívala a neodolala jsem pokušení začlenit do děje i samu sebe. Přišlo mi to jako vhodné zakončení série Šesti tudorovských královen.

Doufám, že se tyto povídky o lidech, jejichž životy se prolnuly se životy šesti tudorovských královen, budou čtenářům líbit a že se mi ještě víc než dosud podařilo oživit něco z jejich fascinujícího světa.

Alison Weirová, srpen 2021

KATEŘINA ARAGONSKÁ

Časová osa

1485

– Bitva u Bosworthu. Jindřich Tudor poráží Richarda III. a stává se Jindřichem VII., prvním panovníkem královské dynastie Tudorovců (srpen).
– Narození Kateřiny Aragonské, nejmladší dcery Ferdinanda Aragonského a Isabely Kastilské (prosinec).

1486

– Narození Artura Tudora, prince z Walesu, nejstaršího syna Jindřicha VII. (září).

1489

– Narození Markéty Tudorovny, dcery Jindřicha VII.

1491

– Narození Jindřicha, vévody z Yorku (Jindřich VIII.), druhého syna Jindřicha VII. (červen).

1496

– Narození Marie Tudorovny, dcery Jindřicha VII.

1501

– Svatba Kateřiny Aragonské a Artura Tudora, prince z Walesu (listopad).

1502

– Smrt Artura Tudora, prince z Walesu (duben).

1503

– Zasnoubení Kateřiny Aragonské a Jindřicha, prince z Walesu.
– Svatba Markéty Tudorovny a Jakuba IV. Skotského.

1509

– Smrt Jindřicha VII. a nástup Jindřicha VIII. na trůn (duben).
– Svatba a korunovace Kateřiny Aragonské a Jindřicha VIII. (červen).

1513

– Smrt Jakuba IV. Skotského.

1514

– Svatba Marie Tudorovny a Ludvíka XII. Francouzského.
– Svatba Markéty Tudorovny s Archibaldem Douglasem, hrabětem z Angusu.

1515

– Narození Markéty Douglasové, dcery Markéty Tudorovny a Archibalda Douglase.

1516

– Narození princezny Marie, dcery Jindřicha VIII. a Kateřiny Aragonské (únor).

1519

– Zvolení Karla I. Španělského císařem Svaté říše římské, toho jména Pátým.
– Narození Henryho Fitzroye, nemanželského syna Jindřicha VIII., kterého měl s Elizabeth Blountovou.

1520

– Pole zlatých stanů: vrcholné diplomatické setkání, na němž se sešli Jindřich VIII. a francouzský král František I. (červen).

1522

– Propuká válka mezi Anglií a Francií. Anna Boleynová se vrací z Francie domů a vstupuje do služeb Kateřiny Aragonské. Její debut u anglického dvora.

1525

– Jindřich VIII. se začíná dvořit Anně Boleynové.

1527

– Jindřich VIII. zpochybňuje právoplatnost svého manželství s Kateřinou Aragonskou a žádá papeže Klimenta VII. o jeho anulování.

1529

– Eustach Chapuys jmenován stálým vyslancem císaře Karla V. u anglického dvora.
– Kardinál Wolsey upadá v nemilost. Lordem kancléřem jmenován sir Thomas More.

1531

– Kateřina Aragonská je vypovězena ode dvora.
– Prvním ministrem Jindřicha VIII. se stává Thomas Cromwell.

1532

– Smrt canterburského arcibiskupa Williama Warhama otevírá cestu ke jmenování radikálního Thomase Cranmera (srpen).
– Anna Boleynová se stává milenkou Jindřicha VIII.

1533

– Svatba Jindřicha VIII. a Anny Boleynové (leden).

– Jana Seymourová opouští domácnost Kateřiny Aragonské a vstupuje do služeb Anny Boleynové.
– Cranmer prohlašuje manželství Jindřicha VIII. a Kateřiny Aragonské za incestní a nezákonné a potvrzuje právoplatnost Jindřichova sňatku s Annou Boleynovou (květen).
– Korunovace Anny Boleynové (červen).
– Narození princezny Alžběty, dcery Jindřicha VIII. a Anny Boleynové (září).

1534

– Papež Pavel III. prohlašuje manželství Jindřicha VIII. a Kateřiny Aragonské za právoplatné.
– Parlament schvaluje Zákon o supremacii, který činí z Jindřicha VIII. hlavu anglické církve, a Zákon o nástupnictví, jenž stanoví, že právoplatnými dědici trůnu jsou potomci Jindřicha VIII. a Anny Boleynové.

1535

– Popravy rochesterského biskupa Johna Fishera, sira Thomase Morea a několika kartuziánských mnichů.
– Jindřich VIII. se začíná dvořit Janě Seymourové.

1536

– Smrt Kateřiny Aragonské (leden).

Artur, princ obou růží

Kam až Arturova paměť sahala, byl obklopen růžemi – červenými, bílými i červenobílými s korunkami. V jeho dětských komnatách se růže vyskytovaly úplně všude – na stěnách, na stropě, na krbech i na postelích, nacházel je v knihách a vídal je i na obrazech, které visely v chodbách a komnatách paláců. Těžké závěsy, jež tyto malby halily, jim dodávaly tajuplnosti a špetky strašidelnosti. Kdykoliv je někdo roztáhl, pokaždé se bál na ně pohlédnout z obavy, co tam uvidí, ale byly to vždy jen podobizny jeho otce.

Otec mu prozradil, že růže jsou nesmírně důležité a on by si měl dobře zapamatovat, co znamenají. On, Artur, v sobě spojuje červenou i bílou růži a je živým ztělesněním pokojného splynutí dvou větví královského rodu, Lancasterů a Yorků, jež mají tyto růže ve znaku. Nějakou dobu trvalo, než Artur pochopil, že přesně to také znamenal sňatek jeho rodičů: otce, který pochází z rodu Lancasterů, jejichž znakem je červená růže – tohle si *musí* zapamatovat –, a matky, jež je z rodu Yorků, kteří mají ve znaku bílou růži. Ještě před pár lety spolu oba rody bojovaly v dlouhé a krvavé válce, což se už nikdy nesmí stát. Anglický lid se musel opravdu velmi radovat, když se králi a královně narodil princ, v němž se obě linie královského rodu spojily.

Pochopit to všechno dalo Arturovi hodně práce, ale od samého počátku věděl, že je velmi výjimečný chlapeček. Svědčilo o tom už jeho jméno. Matka mu často vyprávěla příběhy o otcově předku, hrdinném králi Artušovi, který této zemi vládl před dávnými časy a dosáhl velkých vítězství nad Sasy. On, Artur, dostal jméno po tomto slavném králi.

I otec mu vyprávěl příběhy – když měl ovšem čas, neboť byl velmi zaneprázdněný –, ale ty jeho byly z jiného období Artušova života, kdy se jako

mladý skrýval v lese Broceliandu, jenž se nachází v daleké zemi zvané Bretaň. I otec žil nějaký čas v Bretani, než se stal králem, a podle toho, co říkal, se mu tam moc nelíbilo. V té době seděl na anglickém trůnu král Uchvatitel, který se otce snažil chytit a zabít. Otec však sebral početné vojsko a svedl s ním slavnou bitvu v místě zvaném Bosworth. V ní Uchvatitele zabil a sám se stal králem, takže nakonec všechno dobře dopadlo. Artur ten příběh slyšel mnohokrát a nikdy ho neomrzel.

Otec často vzpomínal na své dětství ve Walesu a rád se vracel k příběhům o gryfonech, dávných bitvách a knížeti jménem Cadwaladr, jehož znak s drakem měl na všech svých praporcích i na královské zbroji.

„Na smrtelném loži Cadwaladr předpověděl, že v osobě velšského krále jednou znovu dosedne na trůn starý britský panovnický rod a potomci tohoto krále povládnou celému ostrovu," vyprávěl a oči mu plály vzrušením. „To *já* jsem ten velšský král, Arture. Já jsem pravým nástupcem oněch dávných panovníků – těch, kdo této zemi vládli, než přišli dobyvatelé." Artur měl za to, že tomu porozuměl, a moudře přikyvoval. Otec byl bystrý pozorovatel a byl by si všiml, kdyby nechápal. A dal by mu najevo rozmrzelost. Soustavně Artura zamračeně pozoroval a vyvolával v něm pocit, že něco udělal špatně nebo nedostál jeho očekáváním.

Artura velšské příběhy fascinovaly. Sám byl ostatně velšským princem. Ještě si pamatoval, jak ho s velkou slávou vezli po Temži na králově ceremoniální lodi do Westminsteru, na břeskné fanfáry trubek, když ho z ní vynášeli, i na to, jak ho vedli k otci. Jeho nejživější vzpomínkou však bylo, když ho pak vysadili na koně a vedli ho na něm do velké síně westminsterského paláce, kde ho pak otec učinil princem z Walesu. Poté seděl sám v otcově obrovském křesle pod baldachýnem se státním znakem, nožky mu dosahovaly sotva k okraji sedáku, a předsedal slavnostnímu banketu. V té době mu muselo být něco kolem tří let.

„Jednoho dne budeš králem," říkával mu často otec. „Budeš druhým Artušem. A pamatuj, že zatímco Angličané při zvuku toho jména jásají, v jiných zemích se před ním lidé i knížata třesou, protože všem ostatním nahání hrůzu." Proto musel být Artur ve všem, co dělal, nejlepší a předčít všechny ostatní. Jako syn a dědic svého otce nesměl projevit slabost. Věděl, že musí být silný, statečný a chytrý. Snažil se, ví Bůh, jak zoufale se snažil,

ale otec si zřejmě neuvědomoval, že dosáhnout něčeho takového je pro něj nemožné. Nic z toho však nehodlal připustit. Arturova vláda musí být dlouhá a slavná. I syn, kterého přivede na svět a jenž nastoupí po něm, musí hledět, aby zemi dál vládla velšská královská krev. A Artur už věděl, kdo bude matkou tohoto syna, neboť kam až jeho paměť sahala, byl zasnouben se španělskou infantkou. Jmenovala se Catalina, byla o rok starší a říkalo se o ní, že je moc hezká. Otec mu opakovaně zdůrazňoval, že tenhle sňatek je nanejvýš významný: Catalinini rodiče, velcí španělští králové, jsou mocní vládci a jejich přátelství je pro Anglii obrovským přínosem. A co je nejdůležitější, španělská infantka přinese věno zvíci dvou set tisíc zlatých korun. Otci zasvítily oči, když to říkal. A Artur dělal, co mohl, aby to vypadalo, že to na něj patřičně zapůsobilo, třebaže představa vstupu do manželství pro něj v danou chvíli nic neznamenala. Něco takového bylo věcí daleké budoucnosti. Momentálně jen doufal, že až Catalina připluje do Anglie, bude s ním sdílet jeho zájem o krále Artuše, svatého Jiří a cínové vojáčky.

Artur rostl a legendy o králi Artušovi ho nepřestávaly fascinovat stejně jako příběh o svatém Jiřím, patronu Anglie. Jeho dětskou mysl zaplňovali hrdinové a draci, zbloudilé královny a princezny v nesnázích, tajemství svatého grálu i meče vetknutého do kamene či vynořujícího se z jezera. Nasával do sebe všechny fantastické rytířské příběhy. Když dvorští poetové, bardi a zpěváci opěvovali jeho jméno a volali: „Hle, královské dítě Artur, druhá naděje pro království," vzrušovalo ho, že jeho příchod předpověděl sám kouzelník Merlin. Díky tomu se cítil ještě výjimečnější.

Byl hrdý na skutečnost, že jeho rodištěm je Artušovo město Winchester – i když pro krále Artuše to samozřejmě byl Camelot. Obrovský kulatý stůl, u něhož král se svými rytíři před dávnými časy sedával, visel dosud na stěně zdejší velké hradní síně. A Artur si sliboval, že ho jednou nechá sundat a bude jej užívat v souladu s jeho dřívějším určením.

„Tvůj královský otec si přál, aby ses narodil ve Winchesteru," řekla mu jednou matka a její jemná tvář při té vzpomínce zjihla. „Věděl, že pro příchod prince to bude ideální místo. Bylo jen dobře, že jsem se tam uchýlila v předstihu, neboť ses narodil o měsíc dřív." Když to říkala, přelétly její

tváří lehké chmury, ale ty rychle vystřídal jasný úsměv. „Byl jsi krásné dítě! Každý to říkal."

I přes své mládí Artur vycítil, že mu matka neříká všechno. Jako vždy na něho působila odtažitě. Nikdy se jí nedokázal přiblížit, tak jak by chtěl. Byla krásná, kyprá a jakoby celá zlatá, zbožná, laskavá a milá, a k němu vždy shovívavá, ale věděl, že ho nemiluje, tak jako miluje jeho bratra Jindřicha. Nebylo pochyb, že Jindřich je její nejmilejší dítě. A kdo by jí to mohl mít za zlé? Jindra měl vše, co Arturovi chybělo: byl čiperný, hlučný a sebevědomý, a třebaže mu ještě nebyly ani dva roky, Artur už tušil, že bude ve všem bez námahy vynikat.

Artur Jindru odjakživa nesnášel, i kdyby jen proto, že bratr zřejmě intuitivně věděl, jak se učinit středem pozornosti, zvlášť když rodiče právě mluvili s ním. A zuřivě žárlil i kvůli tomu, kolik času trávil jeho mladší bratr s matkou. Měla ho od narození u sebe a dokonce ho zpočátku i sama učila, zatímco jeho, Artura, poslali v prvních dvou letech života s lady Darcyovou na ponurý, starý hrad Farnham. *Jeho* učili preceptoři.

„Proč jste mě poslali na Farnham?" ptával se nejednou matky.

„Protože jsi nebyl dost silný, když ses narodil. A biskup Courtenay se nabídl, že tam o tebe bude pečovat. Na Farnhamu byl zdravý vzduch a menší riziko, že chytíš nějakou nemoc."

Artur si na tamní pobyt moc nevzpomínal, ale byl si jistý, že se mu stýskalo po matce. Na narození sestry Markéty se vůbec nepamatoval, a když ve svých pěti letech uviděl matku s maličkým Jindrou, hned si uvědomil, co mu scházelo. A pak tu byla Alžběta… Ti všichni věděli, jaké to je, být milován a hýčkán matkou, třebaže to byla královna vytížená mnoha povinnostmi.

On však vídal častěji otce než matku. Chápal, že si král přeje ukazovat se na veřejnosti se svým dědicem po boku, že ho chce sám učit vládnout a že i přes kritické pohledy, jež po něm vrhá, je na něho stále hrdý.

„Tím, že nám tě Bůh seslal, můj synu, dal jasně na srozuměnou, že ho těší mé vítězství u Bosworthu i můj sňatek s tvou matkou. Jsi prvním princem z mé dynastie, dynastie Tudorovců." A otec se opět pustil do vyjmenovávání svých předků, kteří byli v dávné minulosti velšskými knížaty a potomky mocného Cadwaladra. Tehdy Artur pochopil, že jeho narození

zvěstuje nový, artušovský věk velikosti, který nastane s jeho nástupem na trůn. Otcova očekávání pro něj byla těžkým břemenem, jež musel nést, ale vynahrazovalo mu je vědomí, že jako otcův dědic stojí nad Jindřichem. Jindra se nikdy nestane králem. Ten rozmazlený, otravný malý kluk se bude muset naučit, kde je jeho místo, a on, Artur, už se postará, aby to pochopil.

Svou o tři roky mladší sestru Markétu však měl rád. Byla veselé dítě s růžovými tvářičkami a vlásky barvy mědi. Byl by ji rád vídal častěji, protože miloval její slunečnou povahu, a dokonce i její pánovité způsoby. U ní mu ale na rozdíl od Jindry nevadily, protože byla dívka a on jí mohl poroučet, jak chtěl. Někdy se mu postavila, občas i utekla žalovat na něj vychovatelce, ale většinou v ní zvítězil smysl pro humor, a nakonec se spolu zasmáli. Díky tomu si však Artur uvědomil, jak málo se sám směje. V otcově přítomnosti musel být pochopitelně vždycky vážný. Matka bývala často pryč, fyzicky i duchem, a Jindra byl prostě nesnesitelný a nebylo na něm vůbec nic legračního. A tak děkoval Bohu za Markétu a její veselou náturu. Markéta však měla svou vlastní domácnost a krátce poté, co se narodil Jindra, ji poslali za ním do Elthamského paláce, takže si mohl užívat její společnosti, zatímco on, Artur, zůstal v osamělé nádheře své vlastní domácnosti sám. To byla další věc, kterou měl Jindrovi za zlé.

Jejich babička, lady Markéta, byla láskyplnou a milující postavou v životech všech dětí, ale byla už stará a přísná a oblékala se jako jeptiška. Otec se k ní choval nesmírně uctivě a bylo zřejmé, že ona ho bezmezně zbožňuje, neboť to byl její jediný syn, který navíc zvítězil u Bosworthu a stal se králem. Lady Markéta se Artura často vyptávala na jeho zdraví a se zájmem sledovala, jaké úkoly mu zadávají jeho učitelé. Tvrdila, že pilně studovat je nanejvýš důležité. Vzdělání je největší dar, říkávala. A vyprávěla mu o velkých kolejích, jež zakládá v Oxfordu a v Cambridgi, a jaký prospěch z nich budou mít chudí učenci. Byla velmi zbožná, tahle jeho babička, a také velice vznešená. Choval k ní takřka posvátnou úctu. To mu ji ovšem nijak nepřibližovalo.

Osoba, kterou miloval nejvíc – i když si to nerad připouštěl, protože věděl, že by měl nejvíc milovat Boha a po něm své rodiče –, byla lady Darcyová, která mu vedla domácnost. Byla u něj od jeho narození a jednou

zaslechl, jak komusi říká, že kdysi dávno, ještě než ho dostala do péče, pečovala o jiného prince, a to tak příkladně, že si ji královna vybrala, aby se starala i o jejího syna.

Ve své dětské domácnosti mezi všudypřítomnými růžemi se Artur cítil bezpečně. Rád se s knihou v ruce povaloval na polštářích z karmínově rudého damašku a na tlustých tureckých kobercích si hrával s cínovými vojáčky, zatímco kolem pobíhali sloužící a prostírali na stůl nebo ve velkém lavoru přepírali prádlo. A osoba, která to vše zdatně řídila, byla lady Darcyová. K němu se chovala vždy uctivě, a přece mu dovolila, když to potřeboval, aby se přitulil na její mateřskou hruď. Měla také v zásobě nepřeberné množství příběhů, jež miloval. Přesto existoval jeden, který mu nikdy nechtěla vyprávět.

„Chci slyšet něco o tom princi, o kterého jste pečovala přede mnou," dožadoval se nejednou, ale ona vždy jen zavrtěla hlavou.

„Zeptejte se na to svého královského otce," řekla jen a změnila téma hovoru.

Jednoho dne, když jej otec pochválil za úspěchy v hodinách, se konečně osmělil a zeptal se ho.

„Sire, kdo byl ten princ, o kterého se lady Darcyová starala přede mnou?"

Otec se na okamžik zarazil a jeho ostře řezaná tvář ještě víc ztvrdla.

„Byl to tvůj strýc, zesnulý král Eduard."

„Ale to byl přece můj dědeček."

„Ne, Arture, tvým dědečkem byl matčin otec, král Eduard IV. Lady Darcyová však pečovala o jeho syna, krále Eduarda V."

Artur o žádném Eduardovi V. neslyšel. Čekal, co dalšího otec řekne.

„Byl to matčin bratr."

„Co se s ním stalo?"

Otec se zamračil. „Zemřel v Toweru, chudák hoch. Uchvatitel ho nechal i s jeho mladším bratrem zavraždit."

Artura ta slova šokovala. Učili ho, že král je pomazaný vládce, který stojí nade všemi ostatními smrtelníky, nadán od Boha právem vládnout. Uchvatitel musel být opravdu špatný člověk, jestliže dal zabít krále!

„Jak zemřeli?" zeptal se. Zvědavost v něm převážila nad opatrností.

Otec sevřel rty, jak to u něj Artur až příliš dobře znal.

„Existuje několik verzí," řekl po chvilce, „ale většině z nich by uvěřil jen hlupák. Ale o tom teď dost. Nemáš se snad cvičit v lukostřelbě? A já musím zkontrolovat účetní knihy." Otec vždycky procházel všechny účty sám a lidé se mu kvůli tomu za jeho zády smáli. I Artur se musel potají usmívat, když se doslechl, že mu jeho oblíbená opička vytrhla účetní knihu z ruky a sežrala ji.

Jak tak o tom přemýšlel, vzpomněl si, že jednou zaslechl kohosi šeptat něco o princích v Toweru. Napadlo ho, že otec mluvil tak vyhýbavě, protože sám neví, co se s nimi stalo. Možná přece jen nejsou mrtví. Třeba utekli. Artur by si to rád myslel.

Bylo mu šest let, když se jeho život od základu změnil. „Je načase, aby ses začal učit vládnout svému velšskému knížectví, synku," řekl mu otec. „Naučíš se tam, jak být králem."

Artura měli poslat na hrad Ludlow na pomezí Anglie a Walesu. Vyhlídka na to, že bude sám vládnout a stane se takřka králem, byla vzrušující. A mohlo by to znamenat, že otec už nebude sledovat každý jeho krok. Potom se ale dozvěděl, že s ním nemá odjet lady Darcyová, a najednou už se mu na Ludlow vůbec nechtělo. Dokonce sebral odvahu a postěžoval si na to otci.

„Ale Arture, jsi už moc starý na to, aby tě vychovávaly ženy," poučil ho otec. „Navíc lady Darcyová odchází na Eltham pečovat o Jindru."

K čertu s ním! Ale samozřejmě to tak bude. Artur už věděl, že jakmile se otec pro něco rozhodne, nic s ním nepohne. Ostatně je král a krále je třeba poslouchat. V té věci se nemohl domoci ani matčiny přímluvy. Přitom si byl jist, že Jindru by tak daleko nikdy neposlala.

Lady Darcyová byla chápavější. Zatímco se dívali, jak sluhové balí jeho domácnost a odnášejí pryč jeho dětské hračky, objala ho a řekla, že teď už je velký chlapec a Jindra ji potřebuje víc než on.

„Buďte princ!" řekla mu, když se loučili. Zoufale se snažil neplakat a cítil, že i ona zadržuje slzy.

A tak přišel na Ludlow, mohutný hrad budící hrůzu a nacházející se tak daleko na západ od Londýna, že mohl klidně stát i na Měsíci. Celé týdny žil s pocitem, že snad umře steskem po domově – po lady Darcyové, po

matce, po všem, co kdy miloval, po důvěrně známých místech – a dokonce i po otci.

Ale otec jako obvykle myslel na všechno. Arturovým komořím a hlavou jeho domácnosti jmenoval sira Richarda Polea, což byl – jak se ukázalo – veselý společník s laskavou tváří, a Artur si ho okamžitě zamiloval. Postupně si začal uvědomovat, že pobývat v mužské společnosti je na rozdíl od vlády žen v dětských pokojích cosi velmi, velmi dospělého. A na hradě Ludlow, jak mu vysvětlil otec, bude mít vskutku dospělou roli, neboť bude předsedat Radě pomezí a vládnout královým jménem Walesu a jeho příhraničí.

Brzy ovšem zjistil, že Rada je velmi nudná záležitost. Myslel si, že bude sám udílet rozkazy, ale ne, rychle ho poučili, že na to je ještě příliš mladý. Má být pouhou figurkou bez vlastních pravomocí, dokud nedospěje do věku, kdy bude moci začít vládnout, což nastane, až dovrší šestnáctý rok. Připadalo mu to nekonečně vzdálené. Teď by měl jen sedávat v Radě na svém velkém křesle v čele stolu, zatímco jeho prastrýc Jasper jako hrabě z Pembroku a worcesterský biskup Alcock budou spolu s dalšími pány a členy Rady vládnout za něj. Snažil se sledovat jejich nekonečné diskuse a probudit v sobě zájem, ale často se přistihl, že bojuje se spánkem.

Prastrýce Jaspera měl ale opravdu rád. Jeho život byl plný válčení a vojenských dobrodružství a otci pomohl stát se králem. Artur miloval jeho barvitá líčení bitev, útěků i tajných intrik. Častokrát seděli po večeři dlouho do noci a Jasper všechny bavil svými poutavými příběhy.

V Radě zasedali i mladší pánové, kteří se upřímně snažili, aby se tu chlapec, jemuž se stýská po domově, cítil jako doma. Bratranec Maurice St. John byl k Arturovi neochvějně laskavý: on, Anthony Willoughby a Gruffydd ap Rhys se stali jeho nejbližšími přáteli.

Většinu času trávil Artur se svým učitelem a kaplanem, mistrem Redem. Mistr Rede býval ředitelem slavné školy, jíž se říkalo Winchesterská kolej. Učení s ním připadalo Arturovi jako hračka. To mu bylo velkou útěchou, neboť slýchal, že chlapci bývají pravidelně biti, když neznají učivo. Pro něj bylo učení to jediné, v čem dokázal vynikat. Odjakživa postrádal sílu. Netušil, proč není jako ostatní chlapci, a věděl, že se musí hodně snažit, aby zvládl to, co jiným připadá jako hračka. Třeba jako pěstní zápas, šerm nebo běh. Vadilo mu to, neboť mu bylo jasné, že jako živé ztělesnění

svazku Lancasterů a Yorků musí být po všech stránkách dokonalý, a všichni kolem něj neustále předstírali, že takový opravdu je. On však cítil, že otcova očekávání splnit nedokáže, jakkoliv v něm otec i přesto vidí svého dědice.

Stesk po domově ale pomalu ustupoval i díky rušnému životu na hradě Ludlow. Jeho čas vyplňovala výuka, schůze Rady, sporty a bojový výcvik – dvě věci, jež ho tak vyčerpávaly –, jakož i přijímání návštěv místních hodnostářů. Místo lady Darcyové zaujaly dvě dámy, které převzaly roli náhradních matek: jeho sestřenice Margaret Poleová, manželka sira Richarda, a jeho prateta Katherine, manželka strýce Jaspera. Obě k němu byly neobyčejně laskavé a on s nimi mohl mluvit tak, jak by s muži, kteří jej obklopovali, nikdy mluvit nemohl. Tyto dvě příbuzné chápaly jeho nejistoty, křehkost těla i izolaci zapříčiněnou jeho výsadním postavením a snažily se mu pomoci.

S vyhnanstvím to nemělo nic společného. Kdykoliv bylo třeba jeho přítomnosti u dvora, vážil dlouhou cestu do Londýna či kamkoliv jinam a pak zase putoval zpět a pokaždé žasl nad tím, jak se tam bez něj žije. Markéta a Jindra rychle vyrůstali a Jindra si naplno užíval matčiny pozornosti. Vidět Artura matku sice vždycky potěšilo a zajímalo ji, jak se mu na hradě Ludlow žije, ale byl to otec, kdo rozhodoval, jak bude trávit všechen svůj čas, neboť ho chtěl mít neustále po svém boku, když přijímal vyslance a hodnostáře, při dvorských ceremoniích nebo při jednáních či slavnostech v londýnské City. Jako by on byl synem krále a Jindra synem královny. Pokaždé se vracel na Ludlow se smíšenými pocity.

Léta ubíhala. Bylo mu sedm, osm let. Když už takřka dovršil devátý rok a rodiče zrovna objížděli království, navštívili ho na Tickenhillu, jeho sídle poblíž Bewdley, které se otec chystal přestavět na palác. Artur měl Tickenhill raději než Ludlow, protože byl útulnější, teplejší a celkově příjemnější, a tak tam pobýval tak často, jak to jen šlo. Tentokrát se tam však nechtěl zdržet dlouho. Strýček Jasper chystal na hradě Ludlow vzrušující podívanou a hned příští den ráno, ještě než otec s matkou vstali, tam už Artur zamířil, aby mohl rodiče přivítat a ukázat jim, jak žije. Napřed se měla v hodovní síni konat velkolepá hostina a po ní se měli hosté přemístit do opuštěného kamenolomu ve městě, který

nyní sloužil jako amfiteátr a scéna, kde se mělo hrát mystérium pro pobavení královské společnosti.

Artur sledoval, jak jeho rodiče usedají na svá místa a s grácií kvitují obdivné pohledy a úctu davu. Napadlo ho, že se od otce vždycky může naučit mnohem víc o tom, jak být králem. Když ale představení začalo, neodolal a plně se soustředil na hru. Vyprávěla příběh o pádu člověka a Artur se musel hlasitě smát při pohledu na úlisného hada, jak lstivě řeční a svůdně se při tom kroutí po jevišti. Pak se objevil Bůh se svými hromy a blesky – v těchto hrách musely vždycky figurovat hromy a blesky – a tentokrát se zpoza scény ozvalo opravdu hlasité hřmění. A nad jevištěm se náhle zjevil zářící anděl s taseným mečem, aby vyhnal z Ráje Adama a Evu, oba příhodně oděné do skromného hávu z listí. Když se ale ti dva zkroušeně vlekli ze scény, všechen smích Artura přešel a zmocnila se ho takřka posvátná bázeň.

Při večeři s rodiči na hradě se neubránil pocitu, že otec vypadá ustaraně.

„Pretendent Warbeck může udeřit každým dnem," obrátil se Jindřich na strýčka Jaspera, který svraštil ježaté obočí, až se uprostřed dotklo.

„Kdo je Warbeck?" zajímal se Artur.

„Jeden arogantní a hloupý mladíček, který o sobě tvrdí, že je Richard z Yorku, mladší z obou princů v Toweru. To je samozřejmě nesmysl."

Artur si povšiml, že matčinou tváří přelétl bolestný stín.

„Ale proč by měl udeřit?" zeptal se.

„Protože někteří cizí vládcové jsou tak pomýlení, že ho podporují," ušklíbl se otec. „Ale neboj se, synu. Jsme na toho podvodníka připraveni. Vypráskáme ho."

„Jak ale může tvrdit, že je Richard z Yorku?" nedal se odbýt Artur. „Strýček je přece mrtvý."

„Tvrdí, že ho muži, co zavraždili mého bratra, Eduarda V., ušetřili," vložila se do hovoru matka.

„Je to všechno jedno velké předivo lží," přerušil ji otec. „Proč by měli ušetřit mladšího bratra, když je Uchvatitel poslal, aby zabili oba, protože mu stojí v cestě k trůnu?"

Matka opět vypadala, že se rozpláče. Artura napadla podvratná myšlenka. *Co když Warbeck říká pravdu?*

Pohlédl na královnu. Jak jí asi musí být, když bratry leta oplakávala a teď jí svitla naděje, že jeden z nich žije? A hned nato si uvědomit, že pokud by to byla pravda, nepřineslo by to nikomu štěstí, protože Richard z Yorku – pokud by žil – by byl právoplatným králem.

Otec má samozřejmě pravdu, říkal si Artur. A pretendenta porazí. O tom není nejmenších pochyb. Když rodiče následujícího dne odjížděli do Shrewsbury, bez obav se s nimi rozloučil.

Pretendenta chytili. Veřejně doznal, že není Richard z Yorku, nýbrž je ve skutečnosti synem finančního kontrolora z města Tournai. Byl umístěn do domácího vězení ve Westminsteru a přísně střežen. Když se Artur tu zprávu od strýčka Jaspera dozvěděl, napadlo ho, že otec je neuvěřitelně shovívavý. Kdyby bylo na něm, říkal si, nechal by toho nešťastníka nejspíš popravit, a to nejen za zradu, ale i proto, že matce způsobil takový žal.

Arturovi teď bylo skoro jedenáct. Konečně dospěl do věku, kdy ho mohli formálně zasnoubit se španělskou infantkou Catalinou, ačkoliv on sám v předešlých několika letech na sňatek pomyslel jen málokdy. K tomu obřadu jej povolali do paláce ve Woodstocku nedaleko Oxfordu. Otec s matkou sem přijeli z Londýna.

Otec dbal na každou maličkost. Všechno bylo uspořádáno tak, aby to na španělské vyslance i další vznešené hosty udělalo dojem.

„Od té doby, co jsem tě viděl naposledy, jsi vyrostl, můj synu," řekl Arturovi. „Na svůj věk jsi mnohem vyšší. Ten šat je ti už, zdá se, příliš krátký."

Artur sklopil zrak a pohlédl na dlouhý bílý saténový plášť, který mu nechali ušít na jaře. Vystrčil nohu. Byla to pravda. Nesahal mu ani po kotníky. To už ale otec povolával krejčího a vzápětí ho rozčílilo, že stůl prostřený k zásnubní hostině nevypadá dost slavnostně, takže služebnictvo muselo ihned vyrazit do přilehlých lesů shánět zeleň.

Když bylo konečně vše připraveno, stanul Artur ve velké komnatě před canterburským arcibiskupem vedle španělského vyslance, doktora Puebly, truchlivě vyhlížejícího drobného mužíka snědé tváře s velkým nosem, který zastupoval budoucí nevěstu. Připadal si trochu hloupě, když bral do své vyslancovu ruku a slavnostně se infantce zasliboval, ale král s královnou

na to hleděli s uspokojením a oba přímo zářili. Poté mu doktor Puebla pogratuloval.

„Infantka je šťastná mladá dáma! Nikdy jsem neviděl prince tak pozoruhodné krásy a vznešenosti," rozplýval se. Artur byl dost starý na to, aby poznal, že mu vyslanec lichotí, ale poslouchat tak vřelou chválu mu bylo příjemné.

„Slyšel jsem, že infantka je velmi krásná," pronesl zdvořile. „Usilovně se učím latinsky, abych s ní mohl rozmlouvat, až připluje do Anglie."

„Doslechl jsem se, že Vaše Výsost je v latině nevídaně zběhlá," lichotil dál drobný mužík.

„Doufáme, že infantka už zanedlouho dorazí do Anglie," vložil se do hovoru otec. Skoro si mnul ruce uspokojením nad tím, že svému synovi zajistil takovou nevěstu. „Chystáme jí na uvítanou ještě skvělejší oslavy!"

Arturovi bylo stále jedno, zda infantka připluje dříve či později. Po pravdě doufal, že to bude spíš později, protože doktor Rede mu vysvětlil – většinou pomocí latinských termínů –, co takové manželství obnáší (přičemž se oba rděli rozpaky). A Artur s určitostí věděl, že na něco takového ještě není připraven. Ta část jeho těla, která měla být povolána do služby, nebyla dosud v žádném případě schopna tak důležitou povinnost splnit a jediné, co mohl dělat, bylo modlit se, aby to po něm nebylo ještě nejmíň tak rok vyžadováno.

Když se v kapli na Tickenhillu ženil, opět v zastoupení, chyběly mu čtyři měsíce do třináctého roku. Z dřívějšího panského sídla byl nyní nádherný palác obklopený rozlehlou oborou, kde byl Artur nejšťastnější. Povinnosti ho pravidelně volaly na Ludlow a někdy i ke dvoru, ale byl už starší a dobře věděl, jak dát jasně najevo svou vůli. Kdykoliv v poslední době pronesl přání určitým tónem, lidé ho spěchali uposlechnout. A tak se stalo, že hodně pobýval na Tickenhillu.

Skutečnost, že je ženatý, na jeho životě nic nezměnila. Doktor Rede odešel počátkem toho roku na odpočinek a na jeho místo nastoupil slepý mnich, otec André, výuka však pokračovala jako dřív. Artur miloval knihy a rád se pohroužil do četby. Hltal klasické autory i historické a filozofické spisy. Vídal své přátele Maurice, Anthonyho i Gruffydda, jak se vyžívají

v rytířských kláních, v běhu a zápolení, ale on s přibývajícím věkem nezesílil. Stále neměl na takové aktivity dost energie. Své mladé přátele pak nejednou podezíral, že jim přijde neobvyklé, aby se princ věnoval studiu a byl zdrženlivý a hloubavý, ale v něčem vynikat musel.

Aspoň že na otce Andrého dělala jeho píle opravdu dojem. „Zdá se, že si Vaše Výsost vštípila do paměti díla nejlepších latinských i řeckých autorů," radoval se.

Toho léta se k nim v učebně připojil doktor Thomas Linacre, otcův osobní lékař a velký učenec. Artur mu se zájmem naslouchal, když mluvil o svém pobytu v Itálii či o slavných soudobých myslitelích, jako byl Erasmus Rotterdamský. A nadchlo ho, když mu Linacre ukázal vlastní překlad jednoho řeckého textu a přitom zjistil, že je věnován jemu.

Přesto nemohl zcela zapomenout na své manželství. Jeho preceptoři dbali na to, aby infantce pravidelně psal, latinsky, a ve svých listech říkal ty správné věci.

„Existují určité city, které by měl muž své manželce projevovat," říkával otec André – zrovna on, který nikdy neměl poznat, co je to mít ženu. „Vaší povinností je se navzájem milovat. Začněte: *Nejskvělejší a nevznešenější paní, má nejdražší manželko, přeji vám pevné zdraví a ze srdce se vám poroučím…* "

Zatímco Artur psal svou elegantní italikou, pokračoval v diktování: „*Četl jsem nejsladší listy od Vaší Výsosti, z nichž jsem vycítil, že mne cele milujete. Tyto dopisy, psané vaší vlastní rukou, mě tolik potěšily, až se mi zdálo, že Vaši Výsost zřím, rozmlouvám s vámi a svou nejdražší manželku objímám. Nemohu vám ani vypovědět, jak velmi toužím Vaši Výsost spatřit…* "

Přál by si, aby to všechno pro něj něco znamenalo, ale vyhlídka na život s infantkou, jakkoliv je prý krásná, ho nijak nevzrušovala – a zvlášť tu jeho část, o níž jeho páni žertem říkávali, že by měla být vzrušená nejvíc. Ve skutečnosti bývala vzrušená jen velmi zřídka. Teď už by se s ním ale určitě mělo něco dít, ne?

Napadlo ho, že by si měl promluvit s doktorem Linacrem, ale když spolu osaměli, opustila ho odvaha a zakoktal jen něco v tom smyslu, že se chtěl zeptat na nějaký latinský text, který právě překládá. Nezdálo se, že by si doktor Linacre všiml, že je s ním něco v nepořádku.

Otec André dál diktoval. „*Jak obtížné je pro mě toto otálení s vaším příjezdem!*“ psal Artur poslušně. Ve skutečnosti ho všechny ty průtahy s dolaďováním konečných detailů ohledně infantčina příjezdu do Anglie upřímně těšily. Otec André ho nutil psát všechny ty věci o vášnivé lásce, jakou k infantce cítí, zatímco on tam seděl a přemýšlel, co to vlastně znamená. „*Vzpomínám na vás ve dne v noci. Kéž by se váš příchod ke mně urychlil, aby láska, jež se mezi námi zrodila, jakož i vytoužené radosti přinesly své ovoce.*“ Zoufale si uvědomil, že nemá zdání, jak toho dosáhnout.

Otec André si list přečetl a přikývl na souhlas.

„Velmi správně, velmi správně,“ poznamenal a podal psaní zpět Arturovi, aby je zapečetil.

Kdykoliv v poslední době přijel Artur ke dvoru, mluvilo se tam neustále o jeho svatbě. Snažil se tvářit co nejradostněji, ale občas cítil, že se mu věci vymykají z rukou. Ve vlastní rodině si navíc připadal jako cizí. Zatímco *on* pobývá většinu času na hradě Ludlow, *oni* jsou všichni tady, v palácích na Temži, spolu nebo aspoň blízko od sebe. A v dětských komnatách na Elthamu všemu vládne Jindra. Tomu je teď osm let a *jeho* nevykořenili a neposlali ho pryč. Je tu s Markétou a maličkou Marií, které jsou tři roky. A matka je všechny miluje a hýčká. A vedle nich je tu *on,* Artur, osamělý a ode všech odtržený, neboť se jednoho dne stane králem. Věděl však, že Jindra by dal cokoliv za to, kdyby si s ním mohl vyměnit místo.

Právě teď žil Jindra Perkinem Warbeckem, který uprchl z Westminsterského paláce.

„Jsou mu v patách!“ sdělil jednou u večeře spokojeně Arturovi. „Nemůže uniknout.“

„Je to blázen,“ poznamenal otec. „Přitom jsme s ním jednali tak laskavě. Měl tu veškeré pohodlí.“

„Až na svobodu,“ podotkla jemně matka.

„*A* nesměl uléhat se svojí ženou,“ vyhrkl Jindra.

Otec se zachmuřil. „Nesměli jsme dopustit, aby zplodil potomky, kteří by vzali za svou jeho věc. Mohl mluvit o štěstí, že unikl smrti zrádců.“

Arturovi to pořád vrtalo hlavou. „Proč jste mu prokázal takovou milost, Sire?“

„Protože to byl blázen, kterého jiní zneužili k vlastním cílům. Teď už však nebudu milosrdný. Dostane se mu stejného zacházení jako kterémukoliv jinému zločinci."

Matka sebou trhla. Snad si nemyslí, že Warbeck je přece jen její bratr? Vždyť ho kdysi denně vídala. Musí přece vědět, kdo to ve skutečnosti je. Ale protože je to matka, neříká nic. U ní je často těžké uhodnout, co si myslí.

Když Warbecka chytili, ohlásil Jindra tu zprávu se škodolibou radostí. Warbeck teď seděl v Toweru, v cele bez oken.

Artur věděl, že to není jediný mladý muž držený v Toweru. Nerad myslel na matčina bratrance, hraběte z Warwicku, jenž byl na otcův příkaz vězněn v Toweru už od dětství.

„Je to nutné, věř mi," ujišťoval ho otec, když se ho Artur jednou zeptal, co špatného Warwick provedl. „Pochází ze starého královského rodu a mohl by se snadno stát vůdcem těch, kdo mě chtějí sesadit." Artur si uvědomoval, že existují určití špatní lidé, kteří by se mohli proti jeho rodu spiknout, neboť stále ještě žije několik dědiců rodu Yorků, kteří mohou vznést nárok na trůn. Někteří z nich dokonce podporovali Perkina Warbecka. Artur chápal, proč otec zachází s Warwickem tak krutě. Přesto mu to dělalo starost. Jaké to asi je, být odtržen ode všech přátel a zavřený v žaláři, kde člověk nemůže cvičit, nemá žádné rozptýlení a nemůže se vzdělávat? Není divu, když lidé říkají, že Warwick nerozezná husu od kapouna.

Toho podzimu, po návratu na Ludlow, proto Artura tak úplně nepřekvapilo, když se doslechl, že Warbeck a Warwick byli odhaleni, jak společně plánují zradu, a oba mají být popraveni. Nešťastnému Warwickovi bylo sotva možné vyčítat, že se chopil příležitosti ke svržení muže, jenž ho připravil o všechno v životě, ale jejich plán byl opravdu hloupý. Jak si ti dva tupci mohli myslet, že se jim podaří uprchnout, natožpak zmocnit se Toweru a rozpoutat povstání? Ale ať to byla pošetilost, nebo ne, to, čeho se ti dva dopustili, byla bezesporu zrada a oni si za ni zaslouží zemřít.

Krátce po jejich popravách byl Artur povolán ke dvoru a stál vedle krále, když ten udílel audienci španělskému vyslanci. Opět se probíraly záležitosti okolo svatby a otec působil ještě optimističtěji a spokojeněji než obvykle.

„Vaše Excelence nepochybně s radostí oznámí svým panovníkům, že se

Bohu zlíbilo, aby v tomto království nezůstala ani kapka jiné královské krve než té mé a královniny, a především krve prince Artura," řekl.

„Jejich Veličenstva budou vskutku spokojena, až to uslyší," odtušil doktor Puebla svým obvyklým přímočarým způsobem. „Nyní tedy konečně můžeme přistoupit k přípravám svatby." A zářivě se na Artura usmál. Arturovi to znělo, jako by byla konečně odstraněna překážka, jež stála svatbě v cestě. Ostře pohlédl na otce, ale ten se rozmluvil o oslavách, které nařídil uchystat k přivítání infantky, a vypadal, že se vůbec nic špatného nestalo. Artur na to tedy již nemyslel.

Nadešel první den roku 1500. Začínalo nové století. Lidé mluvili o tom, že za krále Artura a královny Cataliny nastane zlatý věk. Artur věděl, že otec je neoblíbený; daně, jež uvalil, byly tíživé. Království rozervanému občanskou válkou však přinesl mír. Jeho pokladnice byly plné. A jeho triumfem bylo spojenectví uzavřené se Španělskem. V lednu Arturovi sdělili, že infantka připluje v září, až dovrší čtrnáctý rok. Modlil se, aby byl do té doby na manželství připraven.

Toho jara se však začal cítit bídně. Jako by se o něj pokoušela horečka. Potil se, i když nebylo nijak teplo, a pak začal kašlat. Doktor Linacre prohlásil, že má jen teplotu a není se čeho bát.

V létě začal Artur hubnout. Odjakživa byl hubený a vytáhlý, ale teď se ve svých šatech takřka ztrácel. A pořád se cítil nemocný. Kdykoliv navštívil dvůr, pokaždé svou nemoc zlehčoval. Vždyť je to jen zvýšená teplota, tvrdil pohrdavě, ale matka na něj hleděla s úzkostí. Otec mu jednou položil ruku na čelo a řekl: „Můj hochu, vždyť ty celý hoříš!"

„To nic není," odtušil Artur. „Doktor Linacre mi řekl, že si nemám dělat starosti." Otec i matka však přesto vypadali znepokojeně.

Otec si ho pak vzal stranou. „Arture," řekl, „infantka tu bude za pár týdnů a na tobě brzy bude, abys splnil svou manželskou povinnost. Víš, o čem mluvím, viď?"

Artur přikývl a ke své hanbě se hluboce začervenal. „Ano, Sire."

„Nechceme, aby ses jakkoliv přepínal, zvlášť s ohledem na tu neustupující horečku. Myslím, že bude nejlepší, když manželství naplníš, ale pak budete žít s infantkou odděleně – přinejmenším pár let."

Artura nenapadalo nic, co by slyšel raději – až na ta slova o naplňování manželství. Pokud se bude pořád cítit tak špatně jako teď, nebude toho schopen.

„Ano, Sire," opakoval.

Otec na něj zvědavě pohlédl. „Očekával jsem, že budeš protestovat."

„To vůbec ne, pane," odvětil Artur.

„Nesmíš přepínat síly," pokračoval otec. „Pro mladé lidi je nebezpečné se v manželském loži přetěžovat. Infantčin bratr, dědic Španělska, to udělal a zemřel."

Artur to už slyšel. A byl si jist, že ze všech lidí právě infantka to pochopí.

Jak míjely týdny, kašel se zhoršoval. A on stále hubl. Té zatracené horečce se ale přece nepoddá. *Nedopustí,* aby nad ním získala vrch. Rozhodl se, že si nebude na nic stěžovat a vše bude zlehčovat. Nemůže riskovat, aby se začalo naznačovat, že není způsobilý stát se otcovým dědicem. Nesnesl pomyšlení, že by jeho nárok mohl přejít na Jindru.

Naštěstí se zdálo, že otce nikdy nic takového ani ve snu nenapadlo. Příliš ho zaměstnávalo sdělovat každému na potkání, jak na svatbě svého dědice nebude nijak šetřit, ačkoliv infantčin příjezd se neustále z toho či onoho důvodu odkládal. Artur si začínal myslet, že snad nikdy nepřijede, ale v březnu léta Páně 1501, když dovršil čtrnáctý rok, došla ze Španělska zpráva, že už je na cestě.

Rozradostněný král utratil za šperky pro mladý pár čtrnáct tisíc liber, ale na moři zuřily bouře a infantčiny lodě se musely vrátit do Španělska. Teprve v říjnu se Artur doslechl, že Catalina konečně vstoupila v Plymouthu na anglickou půdu.

Byl tehdy zrovna na hradě Ludlow a jeho nemoc se spíš zhoršovala, než aby se lepšila. Poslední dobou míval při kašli bolesti na hrudi a občas se mu na kapesníku objevily krvavé skvrny. Dál ale předstíral, že je vše v pořádku, a krev potají smyl.

Zoufale přemýšlel, zda neumírá. Slýchal o lidech, kteří vykašlávali krev a brzy nato zemřeli. Po pravdě řečeno, poslední dobou se cítil tak bídně, že mu to bylo skoro jedno. Tedy pokud mohl mluvit sám za sebe. Rodiče však po něm budou truchlit. Bylo by ironií osudu, kdyby zesnul zrovna ve

chvíli, kdy se má oženit, po třinácti letech úmorného vyjednávání. Podíval se na sebe do zrcadla a spatřil ubohou, vyhublou parodii na prince, jímž ještě do nedávna býval. Pěkný ženich pro infantku! Jen se modlil, aby si jeho změněného vzhledu nevšimlo příliš mnoho dalších lidí.

Bylo třeba chovat se normálně jako dřív. Nemůže přece otce nebo matku či kohokoliv jiného zklamat. I kdyby se cítil sebehůř, bude tuhle věc ignorovat, ať je to cokoliv.

Až na Ludlow k němu dolehly zprávy o nadšeném přijetí, jakého se infantce dostalo od obyvatel Plymouthu, jakož i o turnajích a hostinách, jež pro ni král u příležitosti jejího příjezdu v londýnském Toweru chystá. Pak přišel list povolávající jej ke dvoru, což nevyhnutelně obnášelo dlouhou cestu zlatou podzimní krajinou vstříc jeho nevěstě a manželství.

Dojeli už hluboko do Hampshiru, když jejich průvod zastavil královský posel s oznámením, že si král přeje sejít se se svým nejdražším synem v Easthampsteadu nedaleko Wokingu, odkud společně vyjedou, aby infantku uvítali.

Jak se jeho družina blížila k Easthampsteadu, přepadal Artura čím dál vtíravější pocit úzkosti. Na tohle nebyl připravený. Už brzy se setká se svou nevěstou. Když se však připojil k otci, byl král tak vzrušený, jako by jel na vlastní svatbu.

„Musíme princeznu vidět!“ opakoval pořád. „Dnes večer se podle všech dostupných zpráv ubytuje v Dogmersfieldu.“

„Myslel jsem, že ji uvítáme až v Londýně, pane,“ podivil se Artur.

„To byl původní plán,“ odtušil otec, „ale já chci nevěstu svého syna vidět a přesvědčit se, že ti bude tak vhodnou partnerkou, jak mě o tom všichni ujišťovali.“

Artur se předklonil v sedle. „Má Vaše Milost důvod si myslet, že tomu tak není?“

„Vůbec ne,“ řekl rychle otec. „Ale pokud jsem se v životě něčemu užitečnému naučil, pak je to zásada, že nemám nikomu věřit. *Caveat emptor!*“

Na Dogmersfield se už snesla tma, když se k němu přiblížili. V chladném nočním vzduchu se Artur opět rozkašlal, třebaže se ze všech sil snažil kašel potlačit. Otec na něho s obavami pohlédl.

„Jen jsem se zakuckal,“ pronesl Artur slabým hlasem. „Nic to není, Sire.“